

Հ. Ս. Խ. Հ.

ՔԱՂԱՔԱՅԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԵՆՍԳՐԳԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ
ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԸ

(Սկսած 1928 թ. Հոկտեմբերի 3-ից մինչև 1936 թ. Մարտի 15-ը)

Հրատարակութուն ՀՍԽՀ Արդժողկոմատի

Յերիման 1936 թ.

14 FEB 2018

Հ. Ս. Խ. Հ.

**ՔԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ
ՈՐԵՆՍԳՐՔԻ ՓՈՓՈԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ
ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԸ**

(Սկսած 1928 թ. Հոկտեմբերի 3-ից մինչև 1936 թ. Մարտի 15-ը)

Հրատարակություն ՀՍԽՀ Արդժողկոմատի

Յերեկան 1936 թ.

ՀԱՍՈՇ ԲԱՂԱՔԱՑԻԱԿԱՆ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐԵՆՍԳՐԱԲԻ ՓՈԳՈ-
ԽՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐՆ ՈՒ ԼՐԱՑՈՒՄՆԵՐԸ, ՎՈՐՈՒՔ ԿԱՏԱՐՎԵԼ ԵՆ
1928 Թ. ՀՈԿՏԵՄԲԵՐԻ 3-ԻՑ ՀԵՏՈ ՄԻՆՉԵՎ 1936 Թ. ՄԱՐՏԻ 15-Ը

1. Ներքոհիշյալ հոդվածները վերացված են

Քաղ. Դատ. Որ. Հոդվածները	ՀՄՈՀ ԿԳԿ և ԺԿՆ յեւրբ ընդունված վերոշումով և վերացված	ՀՄՈՀ Որենք. և կարգ. ժողովածուի վեր համարում և վեր հոդվածի տակ և գետեկված. (1-ին թվերը ցույց են տալիս Որ. և կարգ. ժող. Թ-ը, իսկ 2-րդ թվերը հոդվածը)
1) 21 հոդվածի 2-րդ ծա- նութությունը (ընդուն- ված և յեղեկ ԿԳԿ և ԺԿՆ կողմից 1931 թ. ապրիլի 27-ի վերո- շումով).	1935 թ. 23/9	9 — 87, 1935 թ.
2) 36 հոդվածի ծանո- թությունը	1935 թ. 3/11	11—105, 1935 թ.
3) 40 հոդվածը	1935 թ. 3/11	11—105, 1935 թ.
4) 41 հոդվածը	1935 թ. 3/11	11—105, 1935 թ.
5) 194—195 հոդվ.	1935 թ. 23/9	9 — 87, 1935 թ.
6) 204—209 հոդվ.	1935 թ. 23/9	9 — 87, 1935 թ.
7) 210—219 հոդվ.	1629 թ. 22/8	10—127, 1929 թ.
8) 220—225 հոդվ.	1935 թ. 23/9	9 — 87, 1935 թ.
9) 234 հոդվ.	1931 թ. 9/1	1 — 15, 1931 թ.
10) 300-ա հոդվ.	1935 թ. 3/11	11—105, 1935 թ.
11) 300-բ հոդվ.	1935 թ. 3/11	11—105, 1935 թ.

11-2908/92

2. ՆԵՐՔՈՇԻՇՅԱԼ ՀՈԳՎԱԾՆԵՐԸ ՓՈՓՈԽՎԱԾ ԵՆ ՅԵՎ
ՇԱՐԱԴՐՎԱԾ ԵՆ ՀԵՏԵՎՅԱԼ ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅԱՄԲ

ՀՈԴ. 21.

Ժողովրդական դատարանի իրավասության են վերաբերում քաղաքացիական փոխհարաբերություններից բխող բոլոր գործերը, բացառությամբ 23-րդ հոդվածում նախատեսված գործերից.

ա) այն վեճերը, վորոնցում մասնակցող մեկ կամ յերկու կողմերը հանդիսանում են մասնավոր անձինք.

բ) հանրայնացված հատվածի հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների միջև տեղի ունեցող վեճերը, վորոնք ծագում են կոլտնտեսությունների միջև և կոլտնտեսությունների ու պետական կոոպերատիվ կազմակերպությունների միջև, յերբ հայցի գումարը 5000 ուրլուց ավելի չէ.

կոմունալ սպասարկումներից ոգտվելու պայմանագրից բխող հայցերը, անկախ հայցագնից:

Յերկաթուղային, ջրային և ուղային փոխադրությունների պայմանագրերից բխող վեճերը մինչև 10.000 ուրլ. գումարի հայցով, բացի մասնաշաղկապային փոխադրությունների մասին գլխավոր պայմանագրերին վերաբերող վեճերից:

Բոլոր մնացած դույքային իրավահարաբերություններից բխող վեճերը, մինչև 1000 ուրլի գումարի հայցով:

գ) աշխատանքի որենքի կիրառման կապակցությամբ աշխատանքային հարաբերություններից, կոլլեկտիվ և աշխատանքային պայմանագրերից, ներքին կարգապահական կանոններից, տուժացուցակից բխող վեճերը այն դեպքում՝

1. Յերբ կոնֆլիկտը գնահատու կոնֆլիկտային հանձնաժողովների քննությունը յենթակա չէ:

2. Յերբ գնահատու կոնֆլիկտային հանձնաժողովին ուղարկված կոնֆլիկտները այնտեղ իրենց լուծումը չեն ստացել:

3. Յերբ գնահատու կոնֆլիկտային հանձնաժողովի վորոշումը հսկող որգանների կողմից վերացված է.

դ) հանրայնացված հատվածի հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների, կոնցեսիոն ձեռնարկությունների և ոտարյերկրյա ֆիրմաների հետ ունեցած վեճերը մինչև 10.000 ռուբլի գումարի.

ե) այն փաստաթղթերի վրա հիմնված հայցերը, վորոնցով բռնադանձումը կարող է կատարվել նոտարական գրասենյակի կամ նոտարական գործողություններ կատարող վորեվե այլ որգանի կատարողական մակագրությամբ այն դեպքերում, յերբ որենքով սահմանված ժամկետը լրանալու հետեվանքով գործը քննության յենթակա յե ընդհանուր դատական կարգով, անկախ հայցագնից.

ՀՈՒ. 22.

Բոլոր քաղաքացիական գործերը, բացի ներքոհիշյալներից, քննում է դատարանը՝ ժողդատավորի նախագահությամբ և յերկու ժողովրդական ատենակալների կազմով:

Հետեվյալ գործերը քննում են ժողդատավորները միանձնաբար.

ա) բնակարանային վարձի, կոմունալ սպասարկումների վարձի բռնագանձման և վոչ բնակելի շենքերն ոգտագործելու հայցերի վերաբերյալ գործերը, յեթե վեճը կապված է վճարման կամ վճարների չափերը սահմանելու հետ.

բ) հանրայնացված հատվածի հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների միջև ծագած վեճերի վերաբերյալ գործերը (հոգ. 21, կետ «բ»).

գ) այս փաստաթղթերի վրա հիմնված հայցերը, վորոնցով բռնագանձումը կարող է կատարվել նոտարական գրասենյակի, կամ նոտարական գործողություններ կատարող վորեվե այլ որգանի կատարողական մակագրությամբ այն դեպքերում, յերբ որենքով սահմանված ժամկետը լրանալու հետեվանքով, գործը քննության յենթակա յե ընդհանուր դատական կարգով, անկախ հայցագնից (հոգ. 21 կետ, «ե»).

դ) հատուկ վարույթի գործերը, բացառությամբ 26-րդ գլխում նախատեսված գործերից:

Դատարանի բոլոր վորոշումները գործի նախապատրաստման ժամանակ, վարույթը դատարանում և վճիռների իրադործումը կայացնում է ժողովրդական դատավորը միանձնաբար, բացի այն վորոշումներից, վորոնք կայացվում են գործը լսելու ժամանակ և քննվում են այս հոգվածի 1-ի հատվածի համաձայն՝ ատենակալների

րի մասնակցությամբ, այլև վճիռների կատարման հետաձգելն ու մի քանի նվազների բաժանելը (հոգ. 182), վորոնք կայացնում է դատարանը՝ ժողովրդական դատավորի և յերկու ատենակալների կազմով:

Յեթե ժողդատավորի կողմից գործը միանձնաբար քննելու ժամանակ այնպիսի վեճ է ծագում, վորը յենթակա է ժողդատավորի միանձնյա քննության, գործը հանձնվում է ժողդատարանին ի քննություն՝ ժողդատավորի և յերկու ատենակալների կազմով:

ՀՈՒ. 23.

ՀՍՍՀ Գերագույն Դատարանը քննում է՝

ա) հանրայնացված հատվածի հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների միջև ծագած վեճերը, վորոնք բղխում են՝

1. Պետականի գործառնություններից, յեթե վեճի մեջ Պետականը կողմերից մեկն է, և յեթե հայցի գումարը 1000 ռուբ. ավելի յե:

2. Յերկաթուղային, ջրային և ողային փոխադրությունների պայմանագրերից, վորոնց գումարը 10.000 ռուբլուց ավելի յե, բացի մասսայական պլանային փոխադրությունների մասին գլխավոր պայմանագրերին վերաբերող վեճերից.

բ) հանրայնացված հատվածի հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների ու կազմակերպությունների և կոնցեսիոն ձեռնարկությունների ու ոտարյերկրյա ֆիրմաների հետ ունեցած վեճերը, վորոնց հայցագրինը 10.000 ռուբլուց բարձր է.

Ծանոթություն.~ Գերագույն դատարանը կարող է յուրաքանչյուր դատարանից վերցնել ցանկացած գործը և ընդունել իր վարույթում, այլ և, նկատի ունենալով կողմերի զանվելու տեղը և այլ հանգամանքներ, ատենձին գործերը կամ մի շարք գործեր քննելու համար հանձնել ցանկացած ժողդատարանին:

ՀՈՒ. 24.

Արբիտրաժային կարգով քննվող վեճերը, վորոնք ծագում են արտաքին առևտրի գործարքներից, մասնավորապես տարերկրյա ֆիրմաների և խորհրդային տնտեսական կազմակերպությունների միջև ծագած վեճերը քննվում են Համամիութենական Առևտրական Պալատին կից Արտաքին Առևտրի Արբիտրաժ Հանձնաժողովի կողմից՝ նրա մասին հատուկ կանոնադրության հիման վրա (1935 թ. 29/9,-Որ. և Կար. ժող № 9, հոգ. 87):

Հայցերը ներկայացվում են այդ դատարանին, վորի շրջանում գատակիրը մշտապես ապրում է կամ մշտապես գրադուհը ունի (1929 թ. 23/10, Որ. և Կարգ. Ժող. № 10, հոդ. 162).

Մանրություն. 1. 25-րդ հոդ. ապրուստի միջոցներ (ալիմենտների) և մահվամբ, խեղանդամությամբ և մարմնական այլ վնասվածքներով պատճառած վնասների հատուցման հայցերը կարող են ներկայացվել հայցատիրոջ բնակության վայրում: (1935 թ. 23/9, Որ. և Կարգ. Ժող. № 9, հոդ. 87).

Մանրություն. նազերի ընդհարումից առաջացած վնասների հատուցման վերաբերյալ հայցերը կարող են հարուցվել նաև այն նալի գտնված վայրում, վորի վրա ընկնում է ընդհարումից առաջացած վնասների հատուցման պատասխանատվությունը, կամ այն նալահանգստի գտնված վայրում, վորի շրջանում ցուցակագրված և հիշյալ նալը (1929 թ. 23/10 Որ. և Կարգ Ժող. № 10, հոդ. № 162).

Գործը վարելու դատական ծախքերը կազմում են պետական միասնական տուրքը և դատավարության ծախքերը:

Մանրություն. Տուրք վճարողները բաժանվում են 3 կարգի՝

ա) առաջին կարգի՝ պետական հիմնարկները, հանրախոցված սեկտորի հասարակական կազմակերպություններն ու ձեռնարկությունները.

բ) յերկրորդ կարգի՝ բանվորները, ծառայողները և նրանց հալատարեցված անձիք, կոլտնտեսականները, աշխատավոր մի-նասնուսես գյուղացիները, տնայնագործները և արհեստավորները, վորոնք աշխատում են առանց վարձու աշխատանքի կիրառման, այլև վերոհիշյալ անձանց ինամբի տակ ապ-րող նրանց բնատնիքի անդամները.

գ) յերրորդ կարգի՝ այլ անձիք ու ձեռնարկությունները.

Յուրաքանչյուր սկզբնական հալընդդեմ հայցերից, այլև ինք-նուրույն հայցապահանջով յերրորդ անձնավորությունների կող-մից գործին մասնակցելիս գանձվում է պետական միասնական տուրք:

Առաջին կարգի վճարողներից (34 հոդ. ծանոթութ. «ա» կետ) տուրք գանձվում է պետական և տեղական բյուջեյում գտնվող հիմ-նարկություններից ու ձեռնարկություններից, այլև անտեսական հալվարկման հիմունքներով գործող բնակելի վայրերի առողջա-

պահական ու բարեկարգմանը սպասարկող հասարակական ոլորտ-վործման ձեռնարկություններից (կոյուղի, ասսենիկացիա, ջրամա տակարարում, լուսավորություն, ախտահանման կամերա և այլն), վորոնք շահագործվում են կոմունայ տնտեսական մարմինների կող-մից, առանց վարձակալության տրվելու, ինչպես և Համամիութե-նական պրոֆեսիոնալ միությունների կենտրոնական վարչության և նրան միավորող պրոֆմիություններից հետեվյալ չափերով, մին-չեվ 25 ուրբ. գնահատված հայցից-1 ուրբ. յուրաքանչյուր դիմումից, 25 ու. ավել և մինչեվ 50 ուրբի գնահատված հայցից 2 ուրբ., 50 ուրբ. ավելի և մինչեվ 100 ուրբ. գնահատված հայցից 3 ուրբ., 100 ուրբ. ավելի և մինչեվ 250 ուրբ. 5 ուրբ. յուրաքանչյուր դի-մումից, 250 ուրբ. ավելի գնահատված հայցից՝ հայցագնի 2 տո-կոսը:

բ) հանրայնացված սեկտորի այլ ձեռնարկություններից, հիմ-նարկություններից և կազմակերպություններից (բացի կոլտնտե-սիականներից) հետեվյալ չափերով. մինչեվ 200 ուրբ գնահատված հայցից- նախընթաց կետում նշված կոպարներով, 200 ուրբ. ավե-լի մինչեվ 500 ուրբ. գնահատված հայցից 5⁰/₀ հայցագնից, 500- ուրբ. ավելի գնահատված հայցից՝ 6⁰/₀ հայցագնից:

գ) կոլտնտեսությունների միմյանց հետ և կոլտնտեսու-թյունների պետական և կոպերատիվ կազմակերպությունների հետ ունեցած վեճերի վերաբերյալ հայցադիմումներից-հայցագնի ¹/₄⁰/₀-ի չափով:

Յերկրորդ կարգի վճարողներից (34 հոդ. ծանոթ. «բ» կետը) տուրք գանձվում է հետեվյալ չափերով. մինչեվ 25 ուրբ. գնահա-տված հայցագնից 1 ուրբ. յուրաքանչյուր դիմումի համար, 25 ուրբ. ավելի և մինչեվ 50 ուրբ. գնահատված հայցից 2 ուրբ., 50 ուրբ. ավելի և մինչեվ 100 ուրբ. գնահատված հայցից 3 ուրբ., 100 ուրբ. և մինչեվ 150 ուրբ գնահատված հայցից 5 ուրբ., 150 ուրբ. ավելի և մինչեվ 200 ուրբ. գնահատված հայցից 10 ուրբ., 200 ուրբ. ավելի գնահատված հայցից՝ 7⁰/₀ հայցագնից:

Յերրորդ կարգի վճարողներից (34-րդ հոդ ծանոթ. «գ» կետը) տուրք գանձվում է մինչեվ 25 ուրբ. գնահատված հայցից՝ 2 ուրբ. յուրաքանչյուր դիմումից, 25 ուրբ. ավելի և մինչեվ 50 ուրբ. գը-նահատված հայցից՝ 3 ուրբ., 50 ուրբ. ավելի և մինչեվ 100 ուրբ. գնահատված հայցից՝ 5 ուրբ., 100 ուրբ. ավելի և մինչեվ 150 ուրբ. գնահատված հայցից՝ 10 ուրբ., 150 ուրբ. ավելի և մինչեվ 200 ուրբ. գնահատված հայցից՝ 15 ուրբ. յուրաքանչյուր դիմու-մից, 200 ուրբ. ավելի գնահատված հայցից՝ 8⁰/₀ հայցագնից: Ստաց-

վածային բնույթ չունեցող գործերից և հատուկ վարույթի գործերից յերկրորդ կարգի վճարողներից տուրքը գանձվում է 3 ու, յերրորդ կարգի վճարողներից 5 ուրբ, չափով՝ յուրաքանչյուր հայցագիմումից:

Առաջին կարգի վճարողներից այդպիսի գործերի համար տուրք չի գանձվում: Դատական վճուրդի դեմ յուրաքանչյուր վճուրդի գանգատից տուրք գանձվում է նշված կողմերի կես տոկոսի չափով, հիմք ընդունելով գանգատարեկված գումարի չափը:

ՀՈՒ. 36.

Հայցագիրը վորոշում է՝

ա) դրամական գումարներ պահանջելու և գույքի վերաբերյալ հայցերի մեջ ըստ պահանջվող գումարի կամ պահանջվող գույքի արժեքի, վորը սկզբից վորոշում է հայցվորը:

բ) մի քանի ինքնուրույն հայցերից բաղկացած հայցերի մեջ ըստ բոլոր պահանջների ընդհանուր գումարի:

գ) ժամկետային հատուցումների և վճարների վերաբերյալ հայցերի մեջ՝ ըստ բոլոր վճարումների ու հատուցումների ընդհանուր գումարի:

դ) չբավորեցնող առաջխառնող ամուսնիներին, ծնողներին և գավակներին ապրուստի միջոց տալու վերաբերյալ հայցերում մի տարվա համար վճարվող գումարից, անվորոշ ժամանակով և ցմահ տրվող վճարումների ու հատուցումների վերաբերյալ հայցերում—3 տարվա վճարումներից:

ե) վարձակալական պայմանագրերի ուժը կարճացնելու կամ յերկարելու վերաբերյալ հայցերի մեջ պայմանագրի մնացած ժամանակի հասանելիք վարձադրամի գումարի համեմատ:

ՀՈՒ. 38.

Այն հայցերի վերաբերմամբ, վորոնց գնահատությունը դժվար է լինում վորոշել հայց հարուցելիս, դատական տուրքի չափը նախապես վորոշում է դատարանը, բայց այն 10 ուրբուց պակաս լինել չի կարող. տուրքի պակասը գանձվում է հետո՝ հայցագրի համեմատ, վորը դատարանը վորոշում է գործը վճուրդիս:

ՀՈՒ. 42.

Դատարան կանչված վկաների աշխատավարձը պահպանվում է: Բանվորների կամ ծառայողների թվին պատկանող վկան գործից կտրվելու համար վարձատրություն ոտանայու համար, այդ

մասին պիտի հայտնի դատարանին, հարցաքննությունից հետո: Այդ դեպքում՝ վարձատրության չափը վորոշում է դատարանը, վորը չի կարող գերազանցել տվյալ վայրի միջին աշխատավարձից: Վորպես վկա դատարան կանչված բանվորներն ու ծառայողներն իրավունք ունեն իրենց լրիվ աշխատավարձը ստանալու իրենց ծառայության կամ աշխատանքի վայրից: Յեթե վկան տվյալ դատարանի շրջանից դուրս է ապրում, նրան հատուցվում է ճանապարհ-հաժար:

ՀՈՒ. 43.

Դատական տուրք և գործի վարույթի վերաբերյալ ծախսեր չեն գանձվում. —

ա) աշխատավոր հայցվորից՝ աշխատավարձ գանձելու և այլ պահանջների վերաբերյալ, վորոնք բղխում են աշխատանքային հարաբերություններից:

բ) այն հայցվորներից, վորոնք պատկանում են ժամկետային ծառայության կադրային, շարքային և կրտսեր պետկազմին, (այդ թվում նայե՛ք սահմանապահ գործերը և ՆՊՖԿ ներքին պահպանությունը), բանվորա-գյուղացիական միլիցիայի շարքային և կրտսեր պետկազմի աշխատողները, ուղղիչ աշխատանքային հիմնարկների և ռազմականացված պահպանություն, այլև նախկին կարմիր պարտիզանների և գվարդիականների շարքին:

գ) ապրուստի միջոց (ալիմենտ) գանձելու համար, խեղում կամ մարմնական այլ վնասվածքներ պատճառելու վերաբերյալ հատուցումներ պահանջող հայցվորներից:

դ) արհեստակցական կոոպերացիայի ցանցի մեջ մտնող արտադրական ընկերությունների (արտել) անգամ-հայցվորից, ընդհանուր արհեստանոցում աշխատելու համար վարձատրության գանձումների վերաբերյալ հայցերից:

ե) հեղինակի իրավունքից և գյուտարարության իրավունքից բղխող վարձատրության վերաբերյալ հայց ներկայացողներից:

զ) այն աշխատավորներից, վորոնց ժողովրդական դատավոր կամ գործը քննող դատարանը տուրք վճարելու բավարար միջոցներ չունեցող են ճանաչել:

ը) այն հայցվորներից, վորոնք ԱՍՖԽՀ և ՀՍԽՀ ֆինժոդկոմատների վորոշումներով ազատված են պետական միասնական տուրք վճարելուց:

Տեղական զինուժյան հետ կապված փորձագետները ու վկաները ճանապարհածախքը և արված ծախքերը հատուցելու անհրաժեշտ գումարը առաջուց վճարում ե այն կողմը, փորը խնդրել և վկաններ կամ փորձագետ հրավիրել կամ տեղական զինուժյան կատարել: Յեթե գատակոչը կամ զինուժյան վայրն ուղեվորվելը տեղի յե ունենում գատարանի նախաձեռնությամբ, այդ դեպքում փողն առաջուց վճարում են յերկու կողմերը:

Վորպես վկա գատարան հրավիրված բանվորներին ու ծառայողներին վարձատրելու համար փողը գանձվում և շահագրգռված կողմից՝ տվյալ վայրի միջին աշխատավաճի համապատասխան չափով: Այդ գումարն անմիջապես դարձվում և պետական յեկամաւ:

Պետական միասնական տուրքը և գործի վերաբերյալ մյուս բոլոր ծախքերը, վոր կրել և հայց հարուցող կողմը, կամ յեթե այդպիսին կրելուց այդ կողմը ազատված և 43 հոդ. հիման վրա, գատարանի վճռով բավարարված հայցերի համեմատական չափով վրձարում և պատասխանողը, յեթե 43 հոդվ. հիման վրա այդպիսիք վճարելուց նա ազատված չե: Պատասխանող կողմը նույնպես իրավունք ունի կրած ծախքերի հատուցումը պահանջելու հայցի՝ գատարանի կողմից մերժված մասի համեմատական չափով:

Մանրություն. — 1. Բացի պետական միասնական տուրք մուծելուց, գործը տարած կողմը իրավունք ունի պահանջելու իր փոխանորդին վարձատրելու համար արած ծախքերի հատուցումը, յեթե փոխանորդը գործին մասնակցել և հաջի ահա մասի 5 %-ի չափով, վորն նկատմամբ կողմի ոգաին վճիռ և կայացված:

2. Անբարեխիղճ կերպով անհիմն հալց, կամ հայցի գեւ վեճ կամ գործի արագ ու կանոնավոր լուծում ստանալու գեւ սխտեմատիկաբար խոչընդոտներ հարուցող կողմին, գատարանը կարող և, միջին աշխատավարձի համապատասխան, պարտավորեցնել վարձատրելու մյուս կողմին, ի հատուցումն նրա փաստորեն կորցրած աշխատանքի ժամանակի: Փոխհատուցման այդ գումարը պիտի համապատասխանի միջին աշխատավարձի չափին, սակայն չպիտի գերազանցի վճռած կամ մերժած հայցամասի 5 %-ից: Այդ փոխհատուցումը, նախած գործի հանգամանքներին, կարող և վճռվել յեւ այն կողմի համար, վորի ոգաին ամբողջովին կամ մասնակի կերպով վճիռ և կայացվում, անկախ գատարանի ծախքերի հատուցման հայցը լուծելուց (1935 թ. 9/ 11 ՈՐ. և Կարգ. Ժող. հոդ. 105).

54 հոդվածից հանված և «շաբաթներով» խոսքը: (1930 թ. 4/ 10, ՈՐ. և Կարգ. Ժող. № 12, հոդ. 213).

54 հոդվածից հանված են հետեւյալ բառերը՝ «յեթե ժամանակամիջոցը հաշվվում և շաբաթներով, ապա նա լրանում և վերջին շաբաթի համապատասխան որը» (1930 թ. 4/ 10 ՈՐ. և Կարգ. Ժող. № 12, հոդ. 213).

Յեթե որենքով կամ պայմանագրով սահմանված ժամկետը լրանում և հետեւյալ հեղափոխական որերին՝ Նոյեմբերի 7-ին և 8-ին, հունվարի 22-ին, մայիսի 1-ին և 2-ին, ապա ժամկետի վերջին որ և համարվում այդ որերին հաջորդող առաջին որը:

Այն հիմնարկները, ձեռնարկություններն ու կազմակերպությունները, վորոնք չեն անցել անընդատ արտադրական շաբաթի, ինչպես նայել սուսնձին քաղաքացիները կարող են իրենց պարտականությունները կատարել կամ իրենց իրավունքն ոգատգործել որենքով կամ պայմանով սահմանված ժամկետին հաջորդող առաջին աշխատանքի որն այն դեպքում, յերը ժամկետը լրանում և ԱՍՖՈՀ և ՀՍՈՀ որենադրությամբ սահմանված հեղափոխական որերին, հանգստի հատուկ որերին և շաբաթական հանգստի որերին:

Մանրություն. — Այս հոդվածի կանոնները կիրառվում են հիշյալ հիմնարկներին, ձեռնարկություններին ու կազմակերպություններին նկատմամբ այն պայմանով, յեթե նրանք տեղեկանք ներկայացնեն, վոր գեւ չեն անցել անընդատ շաբաթի:

Տեղեկանքը ստորագրվում և տվյալ հիմնարկի, ձեռնարկության կամ կազմակերպության պատասխանատու դեկավարի կողմից (ՈՐ. և Կարգ. Ժող. 1930 թ. № 12, հոդվ. 211):

Գործի գատաքննությունը կատարվում և դոնբաց և բերանացի: Ազգային փորձամասնության շրջաններում գատաքննությունը անպայման կատարվում և տեղական բնակչության մեծամասնության լեզվով (1932 թ. 13/5, ՈՐ. և Կարգ. Ժող. № 2, հոդ. 49):

Այն անձինք, վորոնք հիմք ունեն վախենալու, թե իրենց հա-
մար անհրաժեշտ ապացույցներ ներկայացնելը հետադաշում ան-
կարելի չէ, կամ խիստ դժվար կլինի, կարող են խնդրել ժողովրդ-
դական դատավորից՝ միանձնաբար ապահովել այդ ապացույցները:

Յեթե դեռ չի հարուցված այն հարցը, վորի համար այդ ա-
պացույցները կարող են կարեւոր լինել, ապացույցների ապահո-
վումը կատարվում է ժողովրդական դատավորի կողմից միանձնա-
բար, առանց կողմերին հրավիրելու:

Ժողովրդական դատավորը ապացույցների ապահովութունը
թույլ տալու մասին վորոշում կայացնելիս ցույց է տալիս նրա
մեջ ապահովման կարգն ու յեղանակը:

Ժողովրդական դատավորի՝ ապացույցների ապահովումը թույլ
տալու դեմ չի կարելի մասնավոր գանգատ տալ:

Գործը քննող դատարանի գործունեության շրջանից դուրս
մշտական բնակութուն ունեցող վկաներին հարցաքննում է նրանց
բնակութան շրջանի ժողովրդական դատավորը միանձնաբար, իսկ
յեթե նրանք ներկայանան գործը քննող դատարանին, թույլատրե-
վում է նրանց այնտեղ հարցաքննել:

Վճիռ կայացնող դատարանի դատավորը՝ կորցրած կատարողական
թերթի իսկականի փոխարեն կարող է միանձնաբար տալ կրկնակը,
կրկնակը տալու վերաբերյալ խնդիրքը քննում է կողմերին կանչե-
լով: (1932 թ. 9/3, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12—13, հոդ. 13):

Այն անձինք, վորոնք ցանկանում են պարտադիր զինվորական
ծառայության որեւէի հիման վրա (ԽՍՀՄ ԿԳԿ և ԺԿԽ 1928 թ.
ոգոստոսի 8-ի վորոշումը, — Որ. և Կարգ. Ժող. 1928 թ. № 52, հոդ.
449). միջնորդութուն հարուցել իրենց զինվորական ծառայու-
թյունից կրօնական հաժարածների պատճառով ազատելու մա-
սին, զիմում են տալիս ժողովրդական դատարանին: Այդ գործերը
լավում են խնդրատուին կանչելով և անպայման դատախազության

ներկայացուցչի մասնակցությամբ (1930 թ. 7/1, Որ. և Կարգ.
Ժող., № 1, հոդ. 18):

Նոտարների կատարած գործողությունների դեմ գանգատնե-
լը տրվում են շրջանի ժողդատարանին: Վերջինն բնականուր կար-
գով ըստ ելության քննության է առնում գործը, կասեցնելով նո-
տարական մակագրության կատարումը հայցի ապահովման կար-
գով: Գործողությունը կատարելուց հրաժարվելու, նաև գործը
ձգձգելու դեպքում գանգատները տրվում են Գերագույն դատա-
րանին:

«Մեկ շաբաթ» բառերը փոխարինված է բառերով «յոթ օր»
(1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 213):

Գանգատը ներկայացվում է այն նոտարեն, վորի գործողու-
թյունների դեմ գանգատ է տրվում, նոտարը՝ գործի ելության
վերաբերյալ իր բացատրության և իսկական գործի կամ անհրա-
ժեշտ փաստաթղթերի պատճենների հետ միասին գանգատը յերեջ
որվա ընթացքում ուղարկում է ըստ պատկանելույն՝ ժողդատարա-
նին կամ Գերագույն դատարանին: (1931 թ. 9/1, Որ. և Կարգ.
Ժող. № 1, հոդ. 15):

«Մեկ շաբաթ» բառերը փոխարինված է բառերով «յոթ օր»,
իսկ «յերկու շաբաթ» բառերը փոխարինված է «տասնչորս օր»
բառերով: (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 213):

«Մի շաբաթվա» բառերը փոխարինված են «յոթ օրվա» բա-
ռերով: (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 213):

Նոր յերեվան յեկած հանգամանքների հետեվանքով որինական
ուժի մեջ մտած դատական վճիռները նորից վերաքննելու մասին
հարց հարուցելու իրավունքը, նկատի ունենալով նոր յերեվան յե-

կած հանգամանքների բնույթը, պատկանում է կամ այն դատարանին, վերը գործը քննել է ըստ ելույթյան, կամ Գերագույն դատարանին:

ՀՈԴ. 252

Նոր յերեվան յեկած հանգամանքների հետեւանքով վճիռների վերաքննության մասին հարց կարող է հարուցել թե դատավարությանը մասնակցող կողմերի խնդրով և թե Արդժողկոմի, Հանրապետական դատախազի և նրա տեղակալի, Գերագույն դատարանի նախագահի, կամ համապատասխան շրջանային դատախազի առաջարկութեամբ:

251 հոդ. կետ «բ» և «գ» նշված հիմունքներով գործը վերաքննելու մասին դիմումը արվում է գործն ըստ ելույթյան քննող դատախազին, վորը և վորոշում է միջնորդութունը բավարարելու հարցը: Դատարանի այն վորոշումը, վորով բավարարված է վճիռը վերաքննելու միջնորդութունը՝ բողոքարկման յենթակա չէ: Վճուր վերաքննության մասին հարուցված միջնորդության մերժման պես կարելի չէ մասնավոր գանգատ տալ (249 հոդ.):

Հոդ. 251 կետ «ա» նշված հիմունքներով գործի վերաքննության վերաբերյալ դիմումը արվում է Գերագույն դատարանին և լուծվում է նրա պլենումի կողմից:

ՀՈԴ. 254

Արդժողկոմին, Հանրապետական դատախազին և նրա տեղակալին, Գերագույն դատարանի նախագահին և նրա տեղակալին իրավունք է վերապահվում Հանրապետության ամեն մի դատարանից հսկողության կարգով վերանայելու համար պահանջելու ամեն մի գործ, վորի վերաբերյալ վճիռը մտել է որինական ուժի մեջ, ինչպես նաև՝ կասեցնելու այդ գործի վճուր կատարումը մինչև գործի վերաքննվելը:

ՀՈԴ. 254-ա

Շրջանային դատախազներին, իրենց շրջանների ժողովրդական դատարանների գործերի վերաբերմամբ, նույնպես իրավունք է վերապահվում հսկողության կարգով պահանջելու ամեն մի գործ, վորի վերաբերյալ վճիռը մտել է որինական ուժի մեջ, առանց վճուր կատարումը կասեցնելու իրավունքով:

ՀՈԴ. 254-բ

Յեթե պահանջված գործի վերաբերյալ վճուր մեջ յերեվան է գալիս գործող որենքների առանձին եյական խախտում, կամ բանվորա-գյուղացիական պետության, կամ աշխատավոր մասսաների շահերի ակներեմ խախտում՝ հակառակ որենքի ուղղակի պահանջի, գործը հսկողության կարգով մտցվում է ի վերաքննութուն.—

ա) Գերագույն դատարանի քաղաքացիական կոլլեգիայում, յեթե այն Գերագույն դատարանում չի քննվել վճուրեկության կարգով:

բ) Գերագույն դատարանի պլենումում, յեթե գործի վերաբերյալ վորոշումը քննվել է Գերագույն դատարանի քաղաքացիական կոլլեգիայում:

Գերագույն դատարանի քաղաքացիական կոլլեգիան կամ Գերագույն դատարանի պլենումը գործը հսկողության կարգով քննելով կարող է՝

ա) փոխել վճիռը, հանձնելով գործն ի նոր քննութուն, կամ կարճել նրա վարույթը, հայց հարուցելու իրավունքի բացակայության կամ գործը դատարանին յենթակա չլինելու դեպքում, կամ՝

բ) ուժի մեջ թողնել գործում յեղած վճիռներն ից մեկը, կամ՝

գ) փոխել վճիռը, կամ նոր վճիռ կայացնել, յեթե գործի բոլոր հանգամանքները լիովին հաստատված են, և լրացուցիչ ապացույցների հավաքման ու ստուգման կարիք չկա:

ՀՈԴ. 254-գ

Գերագույն դատարանի քաղաքացիական կոլլեգիայի, վորպես առաջին ատյանի և վորպես վճուրեկ ատյանի, կայացրած վճիռները կարող են հսկողության կարգով բողոքարկվել Գերագույն դատարանի պլենումում Արդժողկոմի, Հանրապետության Դատախազի և նրա տեղակալի, Գերագույն դատարանի նախագահի և նրա տեղակալի կողմից:

ՀՈԴ. 254-դ

Հսկողության կարգով գործ հարուցելու ժամկետը շրջանային (քաղաքային) դատախազների համար սահմանվում է յերեք ամիս, հաշված վճիռն որինական ուժի մեջ մտնելու որից:

Արդարադատության ժողովրդական կոմիսարի, Հանրապետության դատախազի և նրա տեղակալի, Գերագույն դատարանի նախագահի և նրա տեղակալի կողմից հսկողության կարգով բողոք տալու ժամկետը չի սահմանափակվում:

Ծանոթություն.—Աշխատանքային գործերի վերաբերյալ ժողովրդական դատարանների վճիռները հսկողության կարգով բողոքարկել թույլատրվում է համապատասխան վճիռ կայացնելու օրից՝ յեռամսյա ժամկետում և այն ել միանգամայն բացառիկ դեպքում միայն:

Աշխատանքային գործերի վերաբերյալ դատական մարմինների վճիռները հսկողության կարգով փոխելու դեպքում, այդ վճիռների հիման վրա վճարած գումարներն աշխատավորից կարելի չէ հետգանձել միայն այն դեպքում, յեթե վճիռը փոխված է աշխատավորի կողմից ներկայացված կեղծ փաստաթղթերի հիման վրա կամ հաղորդած սուտ տեղեկությունների հիման վրա: Նշված դեպքերում աշխատանքային գործերի վերաբերյալ յետ գանձումը թույլատրվում է միայն դատական կարգով՝ ժողդատարանի վճռով: (1935 թ. 3/11, Որ. և Կարգ. ժող., № 11, հոդ. 104):

ՀՈԴ. 256

Դատական վճիռն ի կատար ածող անձը կատարողական գործողությունների չէ ձեռնարկում ըստ պահանջատիրոջ բանավոր կամ գրավոր դիմումների, պատշաճ կարգով տրված կատարողական թերթերի հիման վրա:

Ծանոթություն.—Ժողովրդական դատարանների կողմից վորոշված՝ մինչև 25 ուլրլի արժեք ունեցող գործերի, ինչպես նաև գյուղական վայրերում ապրող անձանց ապրուստի միջոցի վերաբերյալ գանձումները հանձնվում են գյուղական կատարածոներին: (1929 թ. 9/10, Որ. և Կարգ. ժող., № 10, հոդ. 156):

ՀՈԴ. 266

Այն դեպքերում, յերբ դատական կատարածուի ստացած գումարները բավական չլինեն պարտապանի վրա դարձրած բոլոր գանձումները բավարարելու համար, հիշյալ գումարները, վճռի կատարման ծախքերը նախապես նրանցից հանելուց հետո, բաշխվում են Քաղ. Որենսդր. 101. 101-ա, 101-բ, 101-գ և 101-դ հոդվածներում մատնանշված կարգով: (1929 թ. 4/7, Որ. և Կարգ. ժող., № 8, հոդ. 107):

ՀՈԴ. 271

«Դանձումը գույքի վրա չէ դարձվում պարտապանի գույքն արգելանքի առկ գնելու, կնքելու և վաճառելու միջոցով, բացի՝

1. Հանրայնացված սեկտորի հիմնարկությունների, ձեռնարկությունների և կազմակերպությունների հետեվյալ գույքից՝

1) ՀՍՍՀ Քաղաքացիական Որենսդր. 22-րդ հոդվածի համաձայն ստարացման չենթարկվող պետական գույքը:

2) Կոոպերատիվ ու կոլտնտեսային, արդյունաբերական և տնայնաարհեստավորական ձեռնարկությունների հետեվյալ գույքը.

ա) այն գույքը, վորը տրվում է թված կազմակերպություններին, ձեռնարկություններին որենսդրական հատուկ ակտերի հիմունքներով.

բ) արտադրական մեքենաներ և գործիքներ, վորոնք անհրաժեշտ են արտադրական ձեռնարկության պահպանման համար:

գ) արտադրական մեքենաներ և գործիքներ, վորոնք անհրաժեշտ են թված կազմակերպությունների ոժանդակ և տնայնագործական ձեռնարկությունների համար:

Ծանոթություն.—Այն դեպքում, յերբ նշված նպատակների համար ինվենտարի անհրաժեշտ քանակը ճշտորեն սահմանվում է տնտեսության արտադրական պլանի համաձայն, բնագանձումը կատարող մարմինները ղեկավարվում են այդ պլանի տվյալներով, իսկ ֆնացած դեպքերում վորոշում է Ֆինբաժինը՝ տնայնագործական կամ կոոպերատիվ շրջանային միություն համաձայնություն:

Ճ) Պետական, կոոպերատիվ, կոլտնտեսային և տնայնաարհեստակցական կազմակերպություններին պատկանող այն շենքերը, վորոնք զբաղված են արդյունաբերական կամ արհեստագործական ձեռնարկություններով (ջրաղացներ, ձիթահաններ, յուղի, պանրի գործարաններ և այլն):

4) Տնայնաարհեստագործական կազմակերպությունների անբաժան ֆոնդի և կոլտնտեսությունների ու արդյունաբերական կոլտնտեսությունների հետեվյալ ֆոնդերը, անբաժանելի, հասարակական, կապիտալ (հիմնական) շինարարության, սերմային և ապահովագրական ֆոնդեր:

5) Ձեռնարկությունը յերեք ամիս աշխատելու համար անհրաժեշտ քանակի հումքը և վառելանյութը:

6) Բնակելի և տնտեսական շենքերը:

7) Տվյալ տնտեսության արտադրական պլանները կատարելու համար անհրաժեշտ գյուղատնտեսական կենդանի ինվենտարը հետեվյալ չափով՝

ա) մեկ ձի, կամ մեկ ուղտ, կամ մեկ գույգ յեզ կամ մեկ ժատղաշ անասուն, յուրաքանչյուր յերեք հեկտար այն վարելահողի համար, վորը մշակվում է նույն անասունների միջոցով.

բ) անասնապահական խորհրդատեսություններում այն քանակությամբ կաթնատու անասուն, վոր անհրաժեշտ ե արտադրական պլանները կատարելու համար՝ համաձայն տեղական հողորդանների կամ պատշաճ դեպքերում՝ ՀՍԽՀ Հողօգտագործատի սահմանված նորմանների.

գ) գյուղատնտեսական կուլեկտիվների յուրաքանչյուր տնտեսութանն ընկնող մեկ կով և մեկ հորթ.

դ) տվյալ տնտեսութան հոտը սպասարկող ցուլեր և աղնվացեղ անասուններ.

ե) կարակուլի և փափկամաղ վոշխարներ, ինչպես նաև փոքրահասակ գառներ և ուլեր:

8) Տվյալ տնտեսութան արտադրական պլանները կատարելու համար անհրաժեշտ գյուղատնտեսական մեռյալ ինվենտար հետեվյալ չափերով՝

ա) յուրաքանչյուր 100 հեկտար վարելահողի համար 8 գուլթան, 4 փոցխ, 2 բանող մեքենա.

բ) յուրաքանչյուր 100 հեկտար ցանքի համար 2 հավաքող մեքենա (հնձող մեքենա, խուրձ կապիչ և այլն), 2 կալսիչ հասարակ, կամ 1 կալսող բարդ մեքենա.

գ) յուրաքանչյուր 100 հեկտար խոտհարքի համար 2 խոտհար մեքենա և 2 փոցխ:

դ) յուրաքանչյուր 100 հեկտար հող վարելու համար մեկ տրակտոր և այլ տնայլսի ինվենտար, վորը հարկավոր ե տնտեսությունը նորմալ կարգով վարելու համար.

ե) յուրաքանչյուր մեկ ձիու կամ մեկ զույգ յեղան համար 1 սայլ կամ 1 ֆուրգոն:

9) Չհավաքած բերք:

10) Ընթացիկ գյուղատնտեսական տարվա համար անհրաժեշտ քանակի սերմեր.

ա) ցանքերի համար անհրաժեշտ սերմերի քանակը տարբեր մշակութային համար վորոշում են շրջանային գործադիր կոմիտեները, յեղնելով տեղի հողագործական պայմաններից ու հետեվյալ միջին նորմաններից:

Յուրաքանչյուր մեկ հեկտար հացահատիկային ցանքի համար 130—160 կիլոգրամ ցորեն, գարի, վարսակ, 1600—1900 կիլոգրամ կարտոֆիլ, 32 կիլոգրամ արեվածադիկ, 32 կիլոգրամ կորեկ, լոբի, սիսեռ, վոսպ, 48 կիլոգրամ կանեփ, 16 կիլոգրամ կերի խոտաբույսեր, 50—60 կիլոգրամ բամբակ:

11) Անասունների կերն այն քանակությամբ, վոր անհրաժեշտ

ե մինչև նոր բերքը հավաքելը կամ մինչև արոտը հանելը, յեղնելով մի ամսվա պահանջի հետեվյալ չափից—մեկ կովին կամ յեղան 325 կիլոգրամ չոր խոտ, մեկ գլուխ մանր անասունին 48 կիլոգրամ չոր խոտ, մեկ հորթին 212 կիլոգրամ չոր խոտ, մեկ ձիուն 325 կիլոգրամ չոր խոտ և 50 կիլոգրամ գարի, պատշաճ դեպքում չոր խոտը փոխարինվում ե դարմանով:

12) Վերադաս կոտլերատիվ կազմակերպությունները մուծվող՝ կոտլերատիվ կազմակերպությունների փայավճարները:

13) Կոլտնտեսությունների և կազմակերպությունների ու հիմնարկների այն մուծումները, վորոնք հատկացվում են գյուղատնտեսական յերկարատեմ վարկավորման ֆոնդին, սոցիալիստական գյուղատնտեսութան ֆինանսավորման բանկում, ինչպես և այդ ֆոնդի անտոկոստերը ավանդները:

14) Պարտադիր ապահովագրական կարգով հասանելիք ապահովագրական վարձատրությունը:

15) Կոլտնտեսութան պարենավորման արտադրանքի այն մասը, վորը կոլտնտեսականների մեջ բաշխվելու յե կոլտնտեսականներին և նրանց խնամքի տակ գտնվողներին մինչև հետեվյալ տարվա բերքը բաշխելու ժամանակ նրանց պարենավորումն ապահովելու համար, յեղնելով յուրաքանչյուր անձի համար պահանջվող հետեվյալ չափից՝ 16 կիլոգրամ ալյուր (կամ 18 կիլոգրամ հացահատիկ), 16 կիլոգրամ կարտոֆիլ, 3 կիլո ձավար, 400 գրամ բուսական յուղ կամ 500 գրամ յուղատու սերմ, 5 կիլոգրամ բոլոր տեսակի բանջարեղեններ:

Նայած տեղական պայմաններին, նշված մթերքները համապատասխան քանակությամբ կարող են փոխարինվել ուրիշներով, կոլտնտեսությունների արտադրանքի նշված մասը վորոշելու ժամանակ պիտի հաշվի առնել տվյալ տնտեսական տարվա արդեն բաշխված բերքը:

16) Բանվորների հասարակական սննդի համար զատվող խորհրտնտեսական արտադրանքի այն քանակը, վորն անհրաժեշտ ե առաջիկա յերեք ամիսների համար:

2. Բնագանձումը չի կարող տարածվել կոլտնտեսականների, բանվորների, ծառայողների, ինչպես նաև գյուղատնտեսական հարկման չենթարկվող (բացառությամբ 3-րդ կատեգորիայի յեկամտահարկով հարկվողների) անձանց հետեվյալ գույքի վրա:

1) Ապուքատիրոջ և նրա խնամքի տակ գտնվող անձանց համար անհրաժեշտ ամառային ու ձմեռային հագուստ, սպիտակեղեն, վոտնաման և տնային գործածության հետեյալ իրերը.

ա) ամառային և ձմեռային հագուստ — մեկ անձնավորության համար մեկ ամառային կամ խոշանային վերարկու (կամ յափնջի և ալյն), մեկ ձմեռային վերարկու (կամ կիսամուշտակ, վոշխարամուշտակ և ալյն), մեկ ձեռք ձմեռային հագուստ (կանանց համար յերկու ձեռք ձմեռային հագուստ), մեկ ձեռք ամառային հագուստ (կանանց համար յերկու ձեռք ամառային հագուստ), մեկ գլխարկ, կանանց համար, բացի դրանից յերկու ամառային գլխաշոր և մեկ տաք գլխաշոր (կամ շալ), մեկ վոշխարամուշտակ այն ընտանիքին, վորը մշտապես զբաղվում ե գյուղատնտեսությամբ:

բ) յուրաքանչյուր անձնավորության 3 ձեռք սպիտակեղեն:

գ) յուրաքանչյուր անձնավորության մեկ գուլգ ամառային, մեկ գուլգ ձմեռային կոշիկ և մեկ գուլգ կրկնակոշիկ:

դ) կենցաղային գործածության անհրաժեշտ իրեր՝ յուրաքանչյուր անձնավորությանը ճաշի (ափսե, դանակ, պատառաքող, գդալ) և թեյի (բաժակ կամ չաշկա և բաժակապնակ) մեկ պրիբոր, մեկ աթոռ (տաբուրեթակա), մեկ ձեռք անկողին (նեքքնակ, բարձ, յերկու սավան, յերկու բարձի յերես, վերմակ), մեկ մահճակալ, անձնական յերկու յերեսսրբիչ, յուրաքանչյուր ընտանիքին ինքնա-յեռ (թեյաման ջուր յեփացնելու համար), պրիմուս (կամ կերասինկա), լամպ, հացասեղան, յերկու սփռոց, յերկու թեյի սրբիչ, յերկու խոհանոցի սրբիչ, յերկու դույլ, մեկ պահարան (կամ նրան փոխարինող մի այլ կարասի՝ հագուստներ պահելու համար), խոհանոցի անհրաժեշտ իրեր (կաթսա, ունելիք և ալյն):

Ծանոթություն. — Նույն նորմաներով բռնազանձման լենթակա չի ընտանիքի հարգելի պատճառներով բացակայող այն անդամների գույքը, վորոնք գյուղատնտեսական հարկը հաշվելիս հաշվառված են:

2) Այն քանակությամբ վառելիքի պաշար, վոր անհրաժեշտ ե ապառքատիրոջը յերեք ամիս կերակուր յեփելու և շենքը տաքացնելու համար:

3) Արտադրության սարքավորում, գործիքներ, ձեռնարկներ և գրքեր, վորոնք անհրաժեշտ են առանց վարձու աշխատանքի աշխատող ապառքատիրոջ պրոֆեսիոնալ զբաղմունքների համար և մեկ վարձու աշխատավարձով աշխատողի համար, յեթե դա պահանջում են արտադրության պայմանները և նրանք զրկված չեն խորհուրդների ընտրական իրավունքից:

ա) այն կատեգորիայի ապառքատիրոջ արտադրության գործիքները, վորոնք անհրաժեշտ են նրա զբաղմունքի և անալիս-

գործության արհեստի համար և վորոնք համաձայն գործող Որենսդրության՝ արհեստահարկով չեն հարկվում:

Անձնական պրոֆեսիոնալ զբաղմունքների համար անհրաժեշտ արտադրության միջոցներ, գրքեր ու ձեռնարկներ:

Ծանոթություն. — 3-րդ կետում նշված առարկաները չեն բռնազանձվում նաև այն կատեգորիայի անձնավորություններից, վորոնք պաշտոնավարում են կամ աշխատում են վարձով (գարբին, հյուան, մանույր, բժիշկ, յերաժիշտ, գծագրող և ալյն), ինչպես նաև ուսանողներից:

4) 3-րդ կետում նշված անձնավորությունների փաստական աշխատանքի համար յերկու ամսվա ընթացքում հուժք և վառելիք:

5) Կոլտնտեսականների անասունը, թռչուններն ու գյուղատնտեսական ինվենտարը հետեվյալ չափով՝

ա) յուրաքանչյուր տնտեսության մեկ կով, մինչև 1 և կես տարեկան հասակի մեկ հորթ, անային թռչուններ (հավ, սագ, բադ) յուրաքանչյուր տեսակից 5 հատից վոշ ավելի՝ վոշխարներ մինչև գառները ծծից կտրելը, այսինքն՝ ծնելու որից 4 ամսվա ընթացքում:

Ծանոթություն. — Մեկ գլուխ խոշոր յեղջուրավոր անասունը հավասարեցվում ե հարկվող հասակի 6 գլուխ մանր անասունի (վոշխար, ալյն):

բ) գյուղատնտեսական ինվենտար. յուրաքանչյուր տնտեսության անհրաժեշտ մանր ինվենտար (գերանդիներ, մանգաղներ, կացիններ, փոցխեր, յեղաններ, բահեր և ալյն), վորսորդության, ձկնորսության և այլ արհեստների համար անհրաժեշտ գործիքներ, վորտեղ այդ արհեստները հանդիսանում են տնտեսության յեկամուտի հիմնական աղբյուրը:

6) Կոլտնտեսականների բնակելի և տնտեսական շենքերը, այլև շինարարության համար պետական որդաններից արտոնյալ պայմաններով ստացված փայտանյութը:

7) Պարենավորման մթերքներ այն քանակությամբ, վոր ապահովի կոլտնտեսականների և նրանց խնամքի տակ գտնվողների պահանջը՝ մինչև նոր բերքը, յեղնելով մեկ ամսվա պահանջի հետեվյալ չափից — 14 կիլ, ալյուր (կամ 16 կիլոգր. ցորեն), 16 կիլոգր. կարտոֆիլ, 2 կիլոգր. ձավար, 1—¹/₄ կ, աղ, 400 գրամ բուսական յուղ (կամ 1 և կես կիլոգր. յուղատու սերմեր), 4 կիլոգր. բոլոր տեսակի բանջարեղեն:

8) Սերմեր, տեղական հողային որդանների կողմից սահմանված նվազագույն չափով:

9) Անասունների համար կեր՝ այն քանակությամբ, վորն անհրաժեշտ է մինչև նոր բերքը հավաքելը կամ մինչև արոտը հանելը, յեկնելով մեկ ամսվա պահանջի հետեւյալ չափից, — 1 կովին 325 կիլոգր. չոր խոտ, մեկ զուլա մանր անասունին 48 կիլոգր. չոր խոտ, մեկ հորթին՝ 212 կիլոգր. չոր խոտ, մեկ ձիուն՝ 325 կիլոգր. չոր խոտ և 50 կիլոգր. դարի: Պատշաճ դեպքում չոր խոտը փոխարինվում է դարմանով:

10) Բանջարանոցների, պտղատու և խաղողի այգիների և հատապտուղների չհավաքված բերքը, բացի արդյունաբերական նշանակութուն ունեցողներից:

11) Կոտլերատիվ կազմակերպութիւնների անդամների փայտվճարները:

12) Պարտադիր ապահովագրութիւնից ապառքատիրոջն համեող ապահովագրական վարձատրութիւնը, այլև սոցիալական ապահովագրութեան կամ, սոցիալական ապահովման էարգով տրվող գումարները:

3. Բռնագանձումը չի կարող տարածվել աշխատավոր մենատնտեսների հետեւյալ դուրքի վրա՝

1) Մեկ բնակելի կամ անմիջականորեն նրա հետ կապ ունեցող տնտեսական շենքերի:

2) Վառելիքի այն պաշարի քանակութեան, վոր անհրաժեշտ է բնակելի շենքերը յերեք ամսվա ընթացքում տաքացնելու համար:

3) Ապառքատիրոջ և նրա խնամքի տակ գտնվող անձանց համար անհրաժեշտ ձմեռային և ամառային հագուստի, սպիտակեղենի և կոշիկեղենի ու տնային կենցաղի համար անհրաժեշտ այն քանակութեամբ իրերի, վոր նշված է սույն հոդվածի 2-րդ հատվածի 1-ին կետում:

4) Կոտլերատիվ կազմակերպութիւնների անդամների փայտվճարները:

4. Կուլակային տնտեսութիւններից և 3-րդ կատեգորիայի յեկամտահարկով հարկվող անձնավորութիւններից բռնագանձումը չի կարող դարձվել ապառքատիրոջ և նրա խնամքի տակ գտնվող անձանց համար անհրաժեշտ ամառային և ձմեռային հագուստի, կոշիկեղենի, սպիտակեղենի և տնային կենցաղի այլ անհրաժեշտ հետեւյալ իրերի վրա՝

1) Ձմեռային և ամառային հագուստ մեկ անձի համար ամառային կամ աշնանային մեկ վերաբեկու (կամ յափնչի և այլն), ձմեռային մեկ վերաբեկու (կամ կիսամուշտակ, մուշտակ և այլն) մեկ ձեռք ձմեռային հագուստ (կանանց համար յերկու ձեռք ձմեռա-

յին հագուստ), մեկ զլխարկ (իսկ կանանց համար բացի դրանից ամառային զլխաշոր, մեկ տաք գլխաշոր կամ շալ):

2) Յուրաքանչյուր անձին յերկու ձեռք սպիտակեղեն:

3) Յուրաքանչյուր անձին մեկ զույգ ամառային և մեկ զույգ ձմեռային կոշիկ:

4) Տնային կենցաղի այլ անհրաժեշտ իրերի—յուրաքանչյուր անձին մեկ ճաշի (ափսե, պատառաքող, դանակ, գդալ) և մեկ թեյի (բաժակ և բաժակապնակ) պրիբոր, մեկ աթոռ (տաբուրետ-կա), մեկ ձեռք անկողին (նեքնակ, բարձ, յերկու սավան, յերկու բարձի յերես, վերմակ), մեկ մահճակալ, յերկու յերեսսրբիչ, յուրաքանչյուր ընտանիքին ինքնայեռ (թեյաման՝ ջուր յեփացնելու համար), պրիմուս (կամ կերասինկա), լամպ, ճաշասեղան, թեյի յերկու սրբիչ, խոհանոցի յերկու սրբիչ, յերկու դուլ, մեկ պահարան (կամ նրան փոխարինող մեկ այլ կարասիք հագուստեղենը պահելու համար), խոհանոցային ամենամանրաժեշտ իրեր (կաթսաներ, ունելիք և այլն):

2) ՀՍՍՀ Քաղաքացիական Դատավարութեան Որենսդիրքը լրացնել 271-ա, 272-ա, 272 բ, 272 գ, 272-դ և 272-ե հոդվածներով հետեւյալ բովանդակութեամբ:

ՀՈԴ. 285-ա

«Յերկու շաբաթ» և «մեկ շաբաթ» խոսքերը փոխարինված են բառերով՝ «տասնչորս օր» և «յոթ օր»:

ՀՈԴ. 286-ա

«Յերկու շաբաթ լա» բառերը փոխարինված են «տասնչորս օր-վա» բառերով. (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 213):

289 հոդվածի «բ» կետը

Նվազագույն աշխատավարձից ավելի ստացածից կարելի չէ պահել վոչ ավելի քան 50 տոկոս—1) ընտանիքի անդամների ապրուստի համար, 2) աշխատանքով չհատուցված կանխավճարները, վճարված ճանապարհածխքն ու ստացած հատուկ հագուստի արժեքը ծածկելու համար այն բանվորներից, վորոնք անտառահատման ու փայտապարատման և լաստառաքման (сплавные) աշխատանքներից հեռանում են պայմանագրով սահմանված ժամկետից կամ վորոշված աշխատանքը կատարելուց առաջ:

Նվազագույն աշխատավարձից ավելի ստացածի մնացորդից

գանձման ֆնացած բոլոր տեսակների համար չի կարելի 20 տոկոսից ավելի պահել: (1930 թ. 31/5, Որ. և Կարգ. Ժող., № 6, հոդ. 116):

ՀՈԴ. 300

Արգելադրյալ գույքը վաճառվում է հրապարակային աճուրդով, բացառությամբ այն դեպքերի, վորոնք մատնանշված են այս Որենսգրքի 316 ա հոդվածում: (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 212):

ՀՈԴ. 316

«Մի շաբաթից» բառերը փոխարինված են «յոթ որ» բառերով (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 213):

317 հոդվածի ծանոթություն

Ծանոթություն.— Առեվտրական հաշվով գործող (անտեսավարական) պետական ձեռնարկությունների, անկախ նրանց կազմակերպության ձևից (տրեստներ, պետառներ, պետական բաժնետիրական ընկերություններ, սինդիկատներ և այլն), խառը բաժնետիրական ընկերությունների, ինչպես նաև ամեն տեսակի և աստիճանի կոոպերատիվ կազմակերպությունների անանկությունը կարգավորվում է պետական ձեռնարկությունների ու խառը բաժնետիրական ընկերությունների անանկության վերաբերյալ կանոնադրություններ և կոոպերատիվ կազմակերպությունների անանկության վերաբերյալ կանոնադրությամբ, վորոնք հաստատված են ԽՍՀՄ Կենտրոնականի և Ժողկոմիտեի կողմից 1929 թ. փետրվարի 6-ին (1929 թ. 19/6, Որ. և Կարգ. Ժող., № 7, հոդ. 99):

ՀՈԴ. 320

«Յերկու շաբաթվա» բառերը փոխարինված են «տասնչորս որվա» բառերով (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 13, հոդ. 213):

ՀՈԴ. 340

Պարտատերերին իրենց պահանջները ներկայացնում են լիկվիդատորներին փոչ ուշ, քան յերեք ամսվա ընթացքում, հաշված այն որից, յերբ լիկվիդատորները հայտարարում են, վոր անցել են իրենց պարտականությունների կատարմանը:

Աշխատավարձի, ապրուստի միջոցների (ալիմենա) և մահվան կամ խեղանդամության դեպքում տրվող վարձատրության վերա-

բերյալ պահանջները, ինչպես նաև Քաղաքացիական Որենսգրքի 101-րդ հոդվածի համաձայն աշխատավարձի հավասարեցրած պահանջները կարող են հայտնվել նաև վերոհիշյալ յեռամսյա ժամանակամիջոցը լրանալուց հետո, մինչև լիկվիդատորների կազմած հաշիվը դատարանի կողմից հաստատվելը: Այս կարգի պահանջների նկատմամբ լիկվիդատորների վրա պարտականություն է դրվում ձեռք առնելու բոլոր միջոցները այդ պահանջները յերեքվան հանելու իրենց նախաձեռնությամբ, անկախ համապատասխան հայտարարություններ ստանալուց:

Պահանջները հայտնելու հանգամանքը ընդհատում է վաղեմիություն ընթացքը սնանկ պարտապանի նկատմամբ:

Այս հոդվածում նշված ժամանակամիջոցում չհայտնված պահանջները յենթակա չեն լիկվիդացիայի կարգով բավարարելու:

ՀՈԴ. 342

Լիկվիդատորները պահանջները ստացման կարգով մուծում են հատուկ մատյանի մեջ. շահագրգռված անձինք իրավունք ունեն նայելու այդ մատյանը և իսկական հայտարարություններն ու նրանց կցված փաստաթղթերը:

Լիկվիդատորները պարտավոր են ջննդության առնելու բոլոր պահանջները և վիճելի կամ անվիճելի համարելու, վորոշելով, թե յուրաքանչյուր պահանջ բավարարման վրբ հերթին է պատկանում (345 հոդվ.), և այդ մասին անհապաղ հիշատակություն անելու մատյանում:

Վիճելի համարված պահանջները պետք է հանվեն բավարարման ցուցակից:

Ծանոթություն.— Այն դեպքերում, յերբ լիկվիդատորները վիճելի յեն համարում աշխատավարձի, ապրուստի միջոցի (ալիմենա), սոցիալական ապահովագրության և մահվան կամ խեղանդամության դեպքում տրվող վարձատրության վերաբերյալ պահանջները, այլև Քաղաքացիական Որենսգրքի 101 հոդվածի համաձայն աշխատավարձին հավասարեցրած պահանջները (բացի սոցիալական ապահովագրության պահանջներից), ինչպես նաև որինական ուժի մեջ մտած դատական վճռի վրա հիմնված պահանջները, կարող են տասնչորս որվա ընթացքում համապատասխան հարց հարուցել այդ վիճի ու վերաքննելու կամ պահանջները չեղյալ համարելու մասին:

Այն դեպքում, յերբ սոցիալական ապահովագրության վերաբերյալ պահանջները վիճելի յեն ձանաշվում, լիկվիդատորները կարող են նույն տասնչորս որվա ընթացքում

համապատասխան դանդաղ առաջ տեղադրված սոցիալական ապահովման գործի վերադաս մարմին (աստիճանական կարգով): Մինչև դատարանի կամ սոցիալական ապահովագրության պատշաճ մարմնի կողմից այդ հարցի կամ դանդաղ մասին վճիռ կայացնելը, հիշյալ պահանջները յենթակա չեն բավարարման վորպես անվիճելի պահանջներ: (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 210):

ՀՈՒ. 343

«Յերկու շաբաթվա» բառերը փոխարինված են «տասնչորս օրվա» բառերով (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 213):

ՀՈՒ. 345

Բոլոր պահանջները, նրանց բավարարման հաջորդականության տեսակետից հերթի յեն գրվում Քաղաքացիական Որենսգրքի 101, 101-ա, 101-բ, 101-գ, 101-դ հոդվածների և Քաղաքացիական Դատավարության Որենսգրքի 266 հոդվածի համաձայն:

Յուրաքանչյուր հերթի սահմաններում պահանջները բավարարվում են համաչափության կարգով: Լիկվիդատորները հաջորդ հերթի բավարարման անցնելու իրավունք ունեն միայն նախընթաց հերթերը լիովին բավարարելուց հետո:

Քաղաքացիական Որենսգրքի 101 հոդվածի «ա» կետում ներշնչված պահանջները բավարարվում են հետզհետե, լիկվիդացիայի յենթարկվող գույքի հաշվին ստացվող միջոցների համեմատ, չսպասելով վորեվ ժամկետ լրանալուն:

Յեթե տվյալ պահանջները ներկայացնելուց հետո յերեք օրվա ընթացքում լիկվիդատորները չբավարարեն այն, ապա պարտադրվում այդ պահանջի համաձայն կարող ե ընդհանուր հիմունքներով գանձում կատարել: (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 210):

3. ՆԵՐՔՈՆԻՇՅԱԼ ՀՈԴՎԱԾՆԵՐՈՎ ԼՐԱՑՎՐԾ Ե ՀՍԽԶ ՔԱՂԱՔԱՑՈՒՄԻ ԴԱՏԱՎԱՐՈՒԹՅԱՆ ՈՐԵՆՍԳՐԻ

26-րդ հոդվածը լրացված ե 2-րդ մասով՝ հետևյալ բովանդակությամբ

ԽՍՀ Միության մեջ բնակավայր չունեցող կամ ժամանակավոր բնակավայր չունեցող պատասխանողին հայց կարող ե ներկայացվել նրա գույքի գտնվելու տեղում կամ նրա վերջին հայտնի բնակավայրում, կամ գրադմունքի վայրում:

ՀՈՒ. 31-ա

Այն դեպքերում, յերբ գործին մասնակցող կողմը հանդիսանում ե ինքը դատարանը, նրա գործը քննության ե տրվում մատակա համապատասխան դատարանին այն դեպքում միայն, յերբ այդ մասին միջնորդություն ե հարուցում մյուս կողմը, վոչ ուշ քան գործի վերաբերյալ դատական առաջին նիստը:

ՀՈՒ. 33-ա

Վորեվե դատարանի կողմից իր վարույթում՝ նրա իրավասության սահմանում ընդունած գործը, բոլոր դեպքերում, ըստ ելույթյան պիտի քննվի նույն այդ դատարանի կողմից, բացառությամբ 103 հոդ. նախատեսված դեպքերից, թեկուզ գործի ընթացքի ժամանակ նա յենթակա լինի այլ դատարանի իրավասության, մասնավորապես յեթե հայցագիրը գերազանցում ե նախնական հայտարարված հայցագրից, անցնում ե տվյալ դատարանի իրավասության սահմաններից, կամ յերբ ներկայացվում ե հակընդդեմ հայց, վորն իր գնով գերազանցում ե այդ սահմանը:

ՀՈՒ. 42-ա

Վկաներին վարձատրելու և նրանց ճանապարհածախս վճարե-

լու անհրաժեշտ գումարը մուծվում է ծախսերի մեջ և գանձվում է գործին մասնակցող կողմերից՝ այս Որենսգրքի 45, 46, 47 և 47-ա հոդվածների կարգով:

ՀՈՒ. 45-ա

«45-ա վորպես բացառություն նախկին հոդ. (հոդ. 45) կանոններից, դատարանը, յեղնելով կողմերի սոցիալական ու նյութական պայմաններից, կարող է փորձագետներին վճարելու և վկաներին վարձատրելու անհրաժեշտ գումարը գանձել ինչպես դատին մասնակցող յերկու կողմից, նույնպես և մեկ կողմից, անկախ նրանից, թե ում նախաձեռնությունը է նշանակված փորձագիտությունը կամ վկաներ հրավիրելը:

Կողմերի կողմից այդ գումարները վճարելուց խուսափելու դեպքում, այն դատարանի վորոշումով բռնագանձվում են հարկադիր կարգով:

Դատարանը յեղնելով կողմերի սոցիալական և նյութական դրությունից կարող է նաև նրանց ազատել այդ գումարների լրիվ կամ մասնակի մուծումից:

Համենայն դեպս 45-րդ հոդված. նշված անհրաժեշտ ծախսերը չի կարող դրվել այն հիմնարկության, ձեռնարկության, կազմակերպության և այն անձնավորությունների վրա, վորոնք ազատված են պետական միասնական տուրքից (հոդ. 43)»:

ՀՈՒ. 47-ա

Յեթե հոգուտ պետական միասնական տուրքի գանձման յենթակա գումարը (հոդ. 46) վճարելու համար հայցվորը, այս Որենսգրքի 43 հոդ. ուժով ազատված է յեղել վերահիշյալ տուրքերը մուծելուց, ինչպես նաև գործը վարելու դատարանի կրած ծախսերը (հոդ. 47) մեկ ուրբ. պակաս է, ապա նշված գանձումները չեն կատարվում և դատարանի կրած ծախսերը ընդունվում են գանձարանի հաշվին»: (1935 թ. 3/11, Որ. և Կարգ. Ժող., № 11, հոդ. 105):

ՀՈՒ. 52 Ծանոթություն

49, 50, 51, 52-րդ հոդվածների կարգով տուգանելու դեպքում, դատարանի վորոշումները գանդատարկման յենթակա չեն, սակայն ժողովրդական դատավորն իրավասու յե, առանց կողմերին հրավիրելու, նշանակված տուգանքը միանձնաբար զիջելու, յեթե

կան հարգելի պատճառներ: (1932 թ. 9/3, Որ. և Կարգ. Ժող., № 1, հոդ. 13):

ՀՈՒ. 78 Ծանոթություն

Այս հոդվածով նախատեսված կարգը ժողովրդական դատավորը կարող է տարածել իր իջավասություն յենթակա վորոշ կատեգորիայի գործերի վրա, նայած նրանց բարդությանը, բնույթին և հայցվորի սոցիալական դրությանը:

(1929 թ. 4/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 10, հոդ. 149):

ՀՈՒ. 113 Ծանոթություն

Այս հոդվածում մատնանշված առիթները, յեթե յերեվան են գալիս մինչև գործի դատավարությունը, ժողովրդական դատավորը պարտավոր է միանձնաբար կասեցնել դատաքննությունը:

(1932 թ. 9/3, Որ. և Կարգ. Ժող., № 1, հոդ. 13):

ՀՈՒ. 114 Ծանոթություն I

Արգելվում է գործը հետաձգել կամ կասեցնել՝ կողմերի միջև հաշտարար բանակցությունների վարելու համար:

(1929 թ. 4/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 10 հոդ. 149):

ՀՈՒ. 114 Ծանոթություն II

Այս հոդվածում մատնանշված առիթները, յեթե յերեվան են գալիս մինչև գործի դատավարությունը, ժողովրդական դատավորը նույնպես կարող է միանձնաբար կասեցնել դատաքննությունը:

ՀՈՒ. 171 Ծանոթություն

167, 168 և 169-րդ հոդվածներում նախատեսված խնդիրները կարելի յե հարուցել թե մինչև գործի դատավարությունը և թե դատավարության ընթացքում:

Յեթե նման դիմումները ստացվում են մինչև դատաքննությունը, ժողովրդական դատավորը կարող է նման հարցերը լուծել միանձնաբար:

ՀՈՒ. 172 Ծանոթություն

Այս հոդվածում մատնանշված առիթները, յեթե յերեվան են գալիս մինչև գործի դատավարությունը, ժողովրդական դատավորը կարող է առանց կողմերին հրավիրելու, միանձնաբար կատարել նույն գործողությունը:

ՀՈԴ. 182 ծանոթություն

Յեթե դատավճիռը կայացնելիս, վճռի կատարման կարգը չի վորոշված, ժողովրդական դատավորը՝ շահագրգռվողի դիմումի համաձայն, կողմերին հրավիրելու կարգով, կարող է միանձնաբար քննության առնել դատավճռի կատարումը հետաձգելու կամ մի քանի նվազի բաժանելու հարցը, աչքի առաջ ունենալով կողմերի նյութական վիճակը կամ գործի հանգամանքները:

(1932 թ. 9/3, Որ. և Կարգ. Ժող., № 1, հոդ. 13):

ՀՈԴ. 234-ժ ծանոթություն

Ի պահ ընդունված ավանդների և գրավ դրված արժեթղթերի համար վարկային հիմնարկների կողմից տրված վոչ անվանական կորած անդորրագրերի վերականգնումը կարող է աեղի ունենալ միայն այս դատավարության կանոնների կարգով: Անդորրագրի տերը պարտավոր է դատարան ներկայանալու անդորրագրի կորստյան մասին դատարանին տրված հայտարարությունը հրապարակելու որից մեկ տարի ժամանակամիջոցում:

(1929 թ. 18/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 10, հոդ. 153):

ՀՈԴ. 235-ա

Գանգատարկման յենթակա չեն և անհապաղ ուժի մեջ են մտնում հետեվյալ վճիռները, բացառությամբ աշխատանքային և հողային գործերի.—

ա) Յեթե դատարանի կողմից բավարարված կամ մերժված հայցի գինը 100 ռուբլուց ավելի չէ:

բ) Յեթե դատակիրն ընդունում է հայցն առանց գումարի սահմանափակման:

գ) Յեթե վճիռը հիմնված է որենքով սահմանված փաստաթղթերի վրա, յերբ նոտարական մակագրության պայմանաժամը անցել է (բացի մուրհակներից):

դ) Յերբ վճիռը վերաբերում է բնակարանային ընկերությունների անդամակցության հարցին:

(1929 թ. 4/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 10, հոդ. 149 և 1931 թ. 22/12, Որ. և Կարգ. Ժող., № 4, հոդ. 253):

ՀՈԴ. 271-ա

Պետական հիմնարկություններից և ձեռնարկություններից, կոոպերատիվ, արհեստակցական և հասարակական կազմակերպու-

թյուններից ու կոլտնտեսություններից վատնած, հափշտակած կամ յուրացրած գույքի հատուցման կարգով, քրեական կամ քաղաքացիական դատարանի վճռած գումարների գանձումը տարածվում է ամբողջ գույքի վրա (բացառությամբ այն գույքի, վորոնց վրա 271 հոդ, համաձայն բռնագանձում չի կարող տարածվել), վորը դատապարտյալի (պատասխանողի) հետ միասին պատկանում է նաև ուրիշ անձնավորությունների, այդ թվում նաև գյուղական ծխի ընդհանուր գույքի վրա, վորի կազմին պատկանում է դատապարտվածը (պատասխանողը), այլև ամուսինների ընդհանուր գույքի վրա, յեթե դատարանով կհաստատվի, վոր ընդհանուր գույքը ավելացել է հանցագործության շնորհիվ:

Գանձումը ընդհանուր գույքի վրա դարձնելը թույլ է տրվում միայն դատավճռի կամ վորոշման մեջ այդ մասին համապատասխան հիշատակություն անելու դեպքում:

Մանրություն—Այս հոդվածի ուժը տարածվում է միայն այն դեպքերի վրա, յերբ վատնելու, յուրացնելու կամ հափշտակելու մոմենտից մինչև քրեական հետապնդում հարուցելու մոմենտը 2 տարուց ավելի չի անցել:

(1935 թ. 23/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 9, հոդ. 86):

ՀՈԴ. 271-բ

Պետական խնայողական գանձարկները՝ ինչպես նաև սպառողական և գյուղատնտեսական ու արհեստագործական ընկերությունները մուծած ավանդների վրա գանձում դարձնել և արգելք դնել կարելի չէ միայն դատական և դատաքննչական մարմինների՝ քրեական գործերի վերաբերյալ վորոշումների հիման վրա: Մտանշված ընկերություններում պահվող ավանդների վրա, բացի դրանից, թույլ է տրվում գանձում դարձնել և արգելք դնել նաև այդ աշխատողներն ընդունած կազմակերպությունների ոգտին կատարվող գանձումների վերաբերյալ գործերով:

(1930 թ. 3/5, Որ. և Կարգ. Ժող., № 5, հոդ. 101):

ՀՈԴ. 271-գ

Վարկային հիմնարկի կողմից ընդունված չեկի գումարի վրա չի կարող չեկատուի դեմ հարուցված պահանջների բավարարման կարգով արգելք դրվել կամ գանձում դարձվել մինչև չեկի ներդրծության որինական ժամանակամիջոցի լրանալը:

(1930 թ. 3/5, Որ. և Կարգ. Ժող., № 6, հոդ. 113):

ՀՈՒ. 271-դ

Հեղինակի իրավունքի վրա՝ հեղինակի պարտադիր չէ կարող գանձում դարձվել:

Դանձումը կարելի չէ դարձնել այն յեկամուսների վրա, վոր հեղինակը ստանում է իր իրավունքից:

(1928 թ. 5/11, Որ. և Կարգ. Ժող., № 14, հոդ. 154 և 1935 թ. 23/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 9, հոդ. 86):

ՀՈՒ. 272-ա

Վարկատուները անտեսական մարմինների կապիտալ շինարարության հաշիվների վրա կարող են գանձում տարածել միայն այն պահանջներով, վորոնք Արբիտրաժի կամ դատարանի կողմից ընդունված են և վորոնք վերաբերում են կապիտալ շինարարությանը:

ՀՈՒ. 272-բ

272-ա հոդվածում նշված գումարը կարող է տարածվել տրնտեսական մարմինների կողմից կապիտալ շինարարության համար բաց թողնված բոլոր միջոցների վրա անկախ նրանից, թե այդ միջոցները վճարվում են որակալի են վերաբերում և յերբ է ծագել վարկատուի տվյալ պահանջը, յեթե միայն վաղեմությունը չի անցել:

ՀՈՒ. 272-գ

Կապիտալ շինարարության հաշիվներում միջոցների բացակայության դեպքում վարկատուները կարող են գանձումը տարածել անտեսական մարմիններին պատկանող ամեն մի գույքի վրա, վորը վերաբերում է կապիտալ շինարարությանը, բացառությամբ այն գույքերից, վորոնց վրա գործող որենսդրությամբ գանձումը դարձնել չի թույլատրվում:

ՀՈՒ. 272-դ

Վարկատուները կարող են գանձումը դարձնել անտեսական մարմինների եքսպլուատացիոն և այլ գույքերի վերաբերյալ հաշվարկային այն հաշիվների վրա, վորոնք չեն վերաբերում կապիտալ շինարարությանը և պայմանավորված են միայն այդ մարմինների, բացի կապիտալ շինարարությունից, այլ հիմունքներից բղխող պարտականություններով:

Դատարանի կամ Պետարբիտրաժի մարմինների հատուկ վորո-

շումներով, վորպես բացառություն 272-ա և 272-գ հոդվածների, վարկատուները կարող են գանձումը դարձնել այն պահանջների վրա, վորոնք վերաբերում են կապիտալ շինարարությանը, անտեսական մարմինների եքսպլուատացիային վերաբերվող հաշվարկային հաշիվների վրա և ընդհանրապես՝ այլ հիմունքներից բղխող պահանջների կապիտալ շինարարության հաշիվին: Դատարանը և Պետարբիտրաժի մարմինները այդպիսի վորոշում կարող են կայացնել այն դեպքում, յերբ կհաստատվի անտեսական մարմնի մի հաշիվ մյուս հաշիվին ունեցած պարտքը (վորոշված ժամկետին ամորտիզացիոն վճարումների և շահույթների չփոխանցումը, կապիտալ շինարարության համար պատրաստած նյութերը եքսպլուատացիայի կարիքների համար ոգտագործել և այլն):

ՀՈՒ. 272-ե

Վորպես բացառություն 272-ա և 272-գ հոդվածների, հանրայնացված սեկտորի կազմակերպությունների միջև տեղի ունեցող վեճերով 500 ուրբ. վոչ ավելի գումարի կատարողական փառաթղթերով գանձումն անմիջապես տալիս գումարվում է պարտատիրոջը և գանձումը դարձվում է պարտատիրոջ՝ բանկում ունեցած հաշիվների վրա այն դեպքում միայն, յերբ պարտատերը բացի բանկում ունեցած հաշիվներից ուրիշ վորեմից այլ գույք չունի:

(1935 թ. 23/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 9, հոդ. 86):

ՀՈՒ. 285-դ

Յերբ գանձողը և պարտապանը հանդիսանում են հանրայնացրած սեկտորի կազմակերպություններ, գանձումը կատարվում է վարկային հիմնարկություններում գտնվող գումարներից: Դանձողը կատարողական թերթը (կամ 255-դ հոդ. նշված մի այլ փառաթուղթ) անմիջաբար ներկայացնում է վարկային հիմնարկությանը, վորը կատարում է գանձումը բանկի կողմից մշակված և Արգտղկոմատի հետ համաձայնեցրած կանոնների հիման վրա:

Այդ դեպքում Քաղ. Դատ. Որ. 257, 262, 284, 285 և 287 հոդվածները չեն կիրառվում:

Յեթե վճիռը կատարելու ժամանակ առաջանում է այնպիսի հարց, վորը յենթակա չէ Պետբանկի և վարկային այլ հիմնարկության իրավասությանը, համապատասխան վարկային հիմնարկությունը կատարման թերթն ուղարկում է դատական կատարածության՝ գանձումն ընդհանուր կարգով կատարելու համար:

(1934 թ. 4/1 Որ. և Կարգ. Ժող., № 1, հոդ. 3):

Ոտար պետութեան պատկանող գույքի վրա արգելք դնել և գանձում դարձնել կարելի չե միայն յուրաքանչյուր առանձին դեպքում, նախապես ԽՍՀՄ Ժողովրդական Կոմիտեների Խորհրդից թույլտվութիւն ստանալուց հետո:

(1929 թ. 18/9, Որ. և Կարգ. Ժող., № 10, հոդ. 154):

ՀՈԴ. 289 ծանոթութիւն III

Իր բացառիկ իրավունքի ամբողջական կամ մասնակի ոտարման համար հեղինակին հասանելիք վարձատրութեան գանձման կարգը հավասարեցվում է աշխատավարձի գանձման կարգին:

ՀՈԴ. 289 ծանոթութիւն IV

Իր յերկը ոտարելու կամ հեղինակի իրավունքի խախտման համար հեղինակին հասանելիք վարձատրութեան վրա գանձում դարձնելու կարգը հավասարեցվում է աշխատավարձի գանձման կարգին:

(1928 թ. 5/11, Որ. և Կարգ. Ժող., № 14, հոդ. 154):

ՀՈԴ. 316-ա

Այն բոլոր դեպքերում, յերբ գործող որենքների համաձայն թանգարժեք մետաղներից ու քարերից արտադրած շինվածքներն ու մարգարիտները յենթակա յեն աճուրդով վաճառքի դադարեցնելու կատարածութեան կողմից, վերջիններն առանց աճուրդ նշանակելու ուղարկում են այդ արժեքավոր առարկաները Անդրատեվտրի Ժողկոմատի ՀՍԽՀ լիսիզորի վարչութեան:

Ծանոթութիւն.— Այս հոդվածում նշված թանգարժեք մետաղներից ու քարերից արտադրած շինվածքներն և մարգարիտներն իրացնելու կարգը սահմանվում է Անդրկենտգործկոմի և ԱՍՖՍՀ Ժողկոմիտեի 1930 թ. հունիսի 24-ի «Թանգարժեք մետաղներից ու քարերից արտադրած շինվածքների և մարգարիտների աճուրդով վաճառքը դադարեցնելու, նաև այդ առարկաների իրացման գործը հանրապետական տեւտրական ձեռնարկութեաններին հանձնելու մասին» վորոշումով (ԱՍՖՍՀ Որ. և Կարգ. Ժող., 1930 թ., № 12, հոդ. 141) (1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 209):

ՀՈԴ. 345-ա

345-րդ հոդվածի յերրորդ մասում նշված պահանջները ընդ-

հանուր կարգով բավարարելը հետազայում չի ազատում լիկվիդատորներին 342-րդ հոդվածի համաձայն այդ պահանջները քննելու և բավարարված անձերից ու մնանկ պարտապանից (յեթե նա այդ պահանջները կամովին չի բավարարել) պահանջները հիմնավորող ապացույց պահանջելու պարտականութիւնից:

Յեթե այդպիսի քննութեամբ պարզվի, վոր այդ պահանջներն ըստ իրենց բնույթի ընդհանուր կարգով բավարարման յենթակա չեյին, և յեթե մնացած գույքը չի բավականացնում պարտատերի պահանջները բավարարելու համար, ապա լիկվիդատորները պարտավոր են՝

ա) պատշաճ դատարանում հայց հարուցել լուծարքի յենթարկվող գույքից ստացած գումարը ապրիլի կարգով բավարարված պարտատերից հետ պահանջելու մասին:

բ) Յեթե պարտատերը կամ մնանկ պարտապանը խաբեբայութիւն է գործադրել, ապա համապատասխան անձանց դեմ բացի քաղաքացիական հայցից քրեական հետապնդում հարուցել:

(1930 թ. 4/10, Որ. և Կարգ. Ժող., № 12, հոդ. 210):

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0957717

15 АИР. 1936

293

II
29081